

Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων 679/2016 Προστασία Δικαιωμάτων

Φερενίκη Παναγοπούλου

Δ.Ν. (Humboldt), Μ.Δ.Ε. (Ε.Κ.Π.Α.), Μ.Ρ.Η. (Harvard)

Ειδική Επιστήμων Α.Π.Δ.Π.Χ.

Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων 679/2016/ΕΕ (ΓΚΠΔ)

- 25.5.2018: θέση σε εφαρμογή
- Κανονισμός: άμεση, ομοιόμορφη και πιο εναρμονισμένη εφαρμογή από τα κράτη μέλη
- Χαρακτηριστικά Οδηγίας: διακριτική ευχέρεια στον εθνικό νομοθέτη για υιοθέτηση συγκεκριμένων επιλογών (π.χ. χορήγηση αδειών επεξεργασίας ειδικών κατηγοριών δεδομένων, αρ. 36 παρ. 5 Κ.)
- Ενίσχυση δικαιωμάτων πολιτών
- Ενίσχυση υποχρεώσεων υπευθύνων επεξεργασίας
- Αυτορρύθμιση
- Υψηλά πρόστιμα

Όχι απόλυτο δικαίωμα προστασίας δεδομένων...

- ανάγκη σταθμίσεως με άλλα θεμελιώδη δικαιώματα, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας (σκ. 4 Πρ.)
- σημασία ελευθερίας εκφράσεως και πληροφόρησης (αρ. 85)
- σημασία διακινήσεως πληροφορίας (σκ. 3, 8 και 10 Πρ. Οδηγίας 95/46/ΕΚ)
- μήνυμα προς τον εσωτερικό νομοθέτη

Γενική αρχή της διαφάνειας (αρ. 12-15)

- Υποχρέωση παροχής κάθε πληροφορίας που αναφέρεται στα άρθρα 13 και 14 και ανακοινώσεως στο πλαίσιο των άρθρων 15 έως 22 και του άρθρου 34 σχετικά με την επεξεργασία σε συνοπτική, διαφανή, κατανοητή και εύκολα προσβάσιμη μορφή, χρησιμοποιώντας σαφή και απλή διατύπωση, ιδίως όταν πρόκειται για πληροφορία απευθυνόμενη ειδικά σε παιδιά.
- **Τρόπος πληροφόρησης:** γραπτώς ή με άλλα μέσα, μεταξύ άλλων, εφόσον ενδείκνυται, ηλεκτρονικώς.
- **Προφορικά:** η ταυτότητα του υποκειμένου των δεδομένων είναι αποδεδειγμένη με άλλα μέσα.

Γενική αρχή της διαφάνειας (αρ. 12-15)

- **Προθεσμία:** ενός (1) μηνός από την παραλαβή του αιτήματος [κατ' εξαίρεση παράταση προθεσμίας για δυο (2) μήνες] (άρθρο 12 παρ. 3)
- **Μη παροχή πληροφορήσεως:** ο ΥΕ οφείλει να ενημερώσει εντός ενός (1) μηνός για τους λόγους μη παροχής πληροφοριών και για την δυνατότητα υποβολής καταγγελίας στην αρμόδια εποπτική αρχή και ασκήσεως δικαστικής προσφυγής (άρθρο 12 παρ. 4)

Επιταγές ενημερώσεως-Απαιτήσεις γλώσσας

- σαφής, μη επιδεχόμενη παρερμηνειών
- απλή-καθημερινή
- επίσημη γλώσσα του κράτους μέλους και μόνο σωρευτικά θα μπορούσε να λάβει χώρα ενημέρωση σε άλλη γλώσσα όχι όμως διαζευκτικά
- κατανοητή σε μη νομικό και κυρίως σε άτομα με ελαφρά δυσκολία αναγνώσεως λόγω ηλικίας, χαμηλού μορφωτικού επιπέδου ή απλώς επειδή δεν έχουν ως μητρική γλώσσα την επίσημη γλώσσα του κράτους μέλους
- αποφυγή νομικών, αλλά και οι ξενόγλωσσων όρων
- αποφυγή άσκοπης υπερπληροφόρησης (information overload)

Επιταγές ενημερώσεως-Απαιτήσεις γλώσσας

- Κατανόηση του μέσου αποδέκτη, στοχεύοντας κυρίως στις ανάγκες των αποδεκτών
- Αποφυγή παραπλανητικών εννοιών
- Προσοχή στη μετάφραση

Τριπλή ενημέρωση

α. Ενημέρωση υποκειμένου δεδομένων

β. Ενημέρωση αποδεκτών

γ. Ενημέρωση περαιτέρω υπευθύνων επεξεργασίας σε περιπτώσεις διαγραφής δεδομένων

Δικαίωμα ενημερώσεως για περιστατικά παραβιάσεως

- Κοινοποίηση από τον ΥΕ παραστατικών παραβιάσεως σε υποκείμενο δεδομένων και εποπτικές αρχές εντός 72 ωρών από την ανακάλυψη του περιστατικού
- **Περιεχόμενο:**
 - είδος δεδομένων,
 - αριθμός θιγόμενων ατόμων,
 - τρόπος παραβιάσεως,
 - άτομα που έλαβαν γνώση των δεδομένων,
 - τρόπος αναγνώρισεως της παραβιάσεως,
 - υπάρχουσες καταγεγραμμένες διαδικασίες αντιμετώπισεως του περιστατικού,
 - διαδικασίες χειρισμού περιστατικού παραβιάσεως δεδομένων,
 - διορθωτικά μέτρα και υπάρχοντα μέτρα ασφάλειας,
 - στοιχεία επικοινωνίας του υπευθύνου επεξεργασίας,
 - μελλοντικές ενέργειες του υπευθύνου επεξεργασίας.

Ενίσχυση της προστασίας των παιδιών (αρ. 8)

- Λήψη ή έγκριση συγκαταθέσεως από ασκούντες τη γονική μέριμνα για παιδιά έως 16 ετών και όχι μικρότερα των 13 ετών.
- Ευθύνη υπευθύνου επεξεργασίας: Οφείλει να καταβάλλει εύλογες προσπάθειες για την εξακρίβωση της ηλικίας.
- Μη απαραίτητη η συγκατάθεση σε υπηρεσίες που αφορούν στο παιδί.
- Ενημέρωση σε σαφή και απλή γλώσσα (αρ. 12 και σκ. 58 Πρ.).
- **Αντίλογος:** α) Είναι προς το συμφέρον του παιδιού;
β) Πώς θα εξασφαλίζεται η λήψη συγκαταθέσεως;
γ) Προστασία δύο ταχυτήτων;
δ) 16-18 ;;;;

Δικαίωμα προσβάσεως (αρ. 15)

- εάν λαμβάνει χώρα επεξεργασία,
- πώς γίνεται η επεξεργασία,
- τι τυγχάνει επεξεργασίας και
- με ποιο τρόπο πραγματοποιείται το δικαίωμα προσβάσεως

Δικαίωμα προσβάσεως (αρ. 15)

- κάθε φυσικό πρόσωπο
- κατόπιν αιτήσεως που δεν χρήζει αιτιολογήσεως
- αιτιολόγηση μόνο σε περίπτωση καταχρηστικής ασκήσεως
- ο τύπος δεν διευκρινίζεται
- πρόσβαση σε δεδομένα υγείας
- κατόπιν εξουσιοδοτήσεως από τρίτο (διάκριση μεταξύ εξουσιοδοτήσεως και συγκαταθέσεως)
- παροχή προσβάσεως εξ αποστάσεως
- επαλήθευση με κάθε εύλογο μέσο της ταυτότητας του υποκειμένου
- ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν πρέπει να διατηρεί δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα με μοναδικό σκοπό να μπορεί να αποκρίνεται σε δυνητικά αιτήματα ικανοποίησης του δικαιώματος προσβάσεως

Δικαίωμα διορθώσεως (αρ. 16)

- διόρθωση ανακριβών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν καθώς επίσης και την συμπλήρωση ελλιπών δεδομένων
- συμπλήρωση ελλιπών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, μεταξύ άλλων μέσω συμπληρωματικής δηλώσεως
- προϋπόθεση: αναληθές των δεδομένων, το οποίο εκτιμάται με αντικειμενικά κριτήρια
- παραδείγματα: η αναγραφή ότι κάποιος είναι παντρεμένος, ενώ είναι ανύπαντρος, η μη επικαιροποίηση της βάσεως ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ
- η απόφαση περί του ποια δεδομένα χρήζουν διορθώσεως, π.χ. αναγραφή λάθος ονόματος, επαφίεται στο υποκείμενο των δεδομένων με την ιδιότητά του ως «ιδιοκτήτη» των δεδομένων
- τότε τα δεδομένα είναι ελλιπή: κατά πόσο η ελλειπτικότητα των δεδομένων δύναται να οδηγήσει σε παραπλάνηση ή παρεξήγηση

Δικαίωμα διαγραφής (λήθη) [αρ. 17]

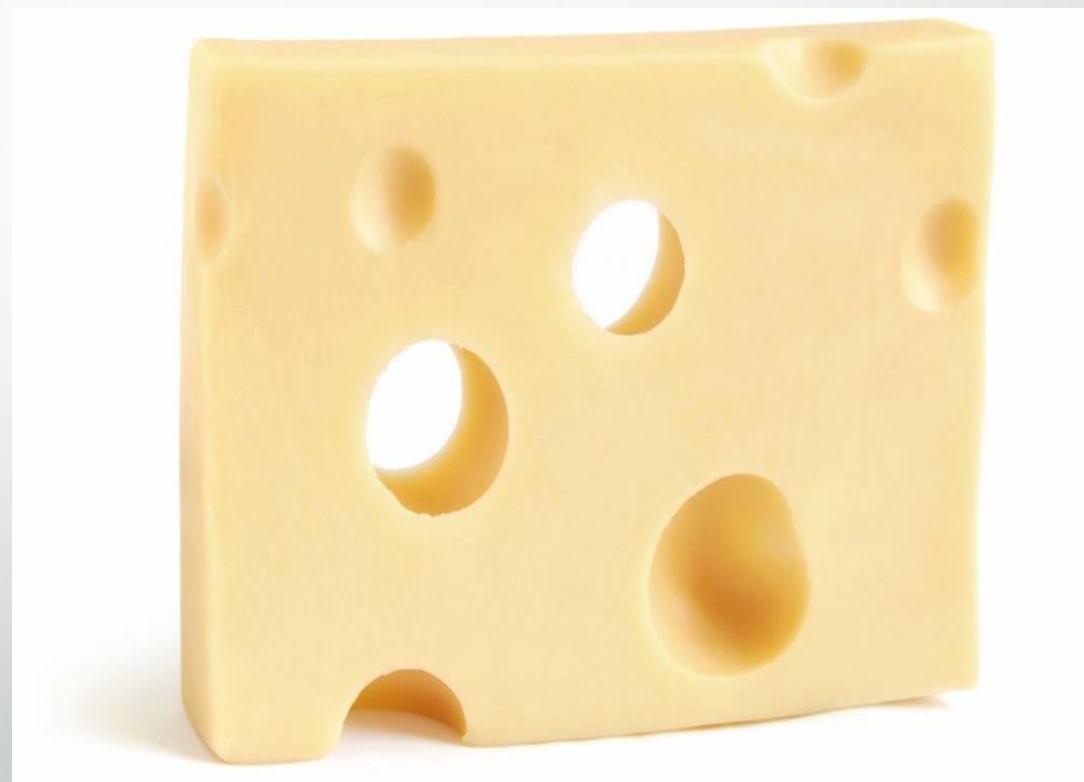
- Αρ. 17: δικαίωμα του ατόμου να μπορεί να σβήσει από το διαδίκτυο πληροφορίες που αφενός δεν επιθυμεί και αφετέρου δεν είναι χρήσιμες για την πληροφόρηση του κοινού.
- Νομολογιακή διαμόρφωση: απαλοιφή αποτελεσμάτων από μηχανισμούς αναζήτησεως (πρβλ. ΔΕΕ, Google Spain SL, Google Inc. κατά Agencia Española de Protección de Datos, Mario Costeja González, 14.5.2014, ΑΠΔΠΧ, Αποφάσεις 82, 83, 84/2016 και Πρακτικό της Συνεδριάσεως της Ολομέλειας της 28.6.2016).
- Δεν επιβάλλονται περιορισμοί στους σχετικούς ιστοτόπους που εμπεριείχαν τη σχετική πληροφόρηση, αλλά μόνον στις εταιρείες μηχανισμών αναζήτησεως.
- Τάση λήθης του όρου λήθη (forget about forgetting...).
- Τοπική έκταση: Εντός ΕΕ ή παγκοσμίως;

Φόβος επεμβάσεως στην ελεύθερη διάδοση της πληροφορίας:
Το διαδίκτυο καθίσταται σαν ένα «ελβετικό τυρί με τρύπες»;

Julia Powels, Right to be forgotten: Swiss cheese internet, or database of ruin? The Guardian, 1.8.2015

Αντιδράσεις:

- Διεθνής Ομοσπονδία Ενώσεων Βιβλιοθηκών
- Επιτροπή Ρεπόρτερς για την ελευθερία του τύπου
- Ίδρυμα Wikimedia
- Επιτροπή του Άρθρου 19 (Διεθνούς Διακηρύξεως για τα Δικαιώματα του Ατόμου)

Δικαίωμα στη φορητότητα των δεδομένων (αρ. 20)

- α) Νομική βάση συγκαταθέσεως ή συμβάσεως
- β) Αυτοματοποιημένη επεξεργασία
- γ) Χορήγηση δεδομένων από το υποκείμενο των δεδομένων
- δ) Μη επιρροή στα δικαιώματα τρίτων
- ε) Χορήγηση δεδομένων σε δομημένο, κοινώς χρησιμοποιούμενο και αναγνώσιμο από μηχανήματα διαλειτουργικό μορφότυπο
- στ) Ενημέρωση εκ μέρους του υπευθύνου επεξεργασίας
- ζ) Εξακρίβωση της ταυτότητας του υποκειμένου των δεδομένων
- η) Ικανοποίηση του δικαιώματος εντός μηνός (παράταση 2 μηνών)
- θ) Ασφάλεια των δεδομένων
- ι) Όφελος και κόστος ικανοποίησης του δικαιώματος

Δικαίωμα στην ανθρώπινη παρέμβαση (αρ. 22 Κ)

- Πάταξον μέν, ἄκουσον δε!
- Μη λήψη αποφάσεως αποκλειστικά βάσει αυτοματοποιημένης επεξεργασίας Παραδείγματα:
 - Ἄρνηση πιστώσεως σε απευθείας σύνδεση
 - Ηλεκτρονικές προσλήψεις χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση
- Ανθρώπινη παρέμβαση vs. ἔλλειμμα εμπιστοσύνης

Δικαίωμα περιορισμού της επεξεργασίας (αρ. 18)

- α) αμφισβητείται η ακρίβεια των δεδομένων από το υποκείμενο των δεδομένων για χρονικό διάστημα που επιτρέπει στον υπεύθυνο επεξεργασίας να επαληθεύσει την ακρίβεια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα,
- β) η επεξεργασία είναι παράνομη και το υποκείμενο των δεδομένων αντιτάσσεται στη διαγραφή των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα,
- γ) ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν χρειάζεται πλέον τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για τους σκοπούς της επεξεργασίας,
- δ) το υποκείμενο των δεδομένων έχει αντιρρήσεις για την επεξεργασία

Δικαίωμα εναντιώσεως (αρ. 21)

δικαίωμα να αντιτάσσεται, ανά πάσα στιγμή και για λόγους που σχετίζονται με την ιδιαίτερη κατάστασή του, στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν, η οποία βασίζεται στο άρθρο 6 παρ. 1 στοιχ. ε' (καθήκον που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον) ή στ' (ύπαρξη εννόμου συμφέροντος), περιλαμβανομένης της καταρτίσεως προφίλ βάσει των εν λόγω διατάξεων.

Περιορισμοί (αρ. 23)

- α) στην ασφάλεια του κράτους,
- β) την εθνική άμυνα,
- γ) τη δημόσια ασφάλεια,
- δ) την πρόληψη, τη διερεύνηση, την ανίχνευση ή τη δίωξη ποινικών αδικημάτων ή την εκτέλεση ποινικών κυρώσεων, περιλαμβανομένης της προστασίας από απειλές κατά της δημόσιας ασφάλειας και την πρόληψης αυτών,
- ε) άλλους σημαντικούς στόχους γενικού δημόσιου συμφέροντος της Ενώσεως ή κράτους μέλους, ιδίως σημαντικού οικονομικού ή χρηματοοικονομικού συμφέροντος της Ενώσεως ή κράτους μέλους, συμπεριλαμβανομένων των νομισματικών, δημοσιονομικών και φορολογικών θεμάτων, της δημόσιας υγείας και της κοινωνικής ασφαλίσεως,

Περιορισμοί (αρ. 23)

- στ) την προστασία της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης και των δικαστικών διαδικασιών,
- ζ) την πρόληψη, τη διερεύνηση, την ανίχνευση και τη δίωξη παραβάσεων δεοντολογίας σε νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα,
- η) την παρακολούθηση, την επιθεώρηση ή την κανονιστική λειτουργία που συνδέεται, έστω περιστασιακά, με την άσκηση δημόσιας εξουσίας στις περιπτώσεις που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως ε) και ζ),
- θ) την προστασία του υποκειμένου των δεδομένων ή των δικαιωμάτων και των ελευθεριών τρίτων,
- ι) την εκτέλεση αστικών αξιώσεων.

Εξυπηρετούμενοι σκοποί

Τα τιθέμενα νομοθετικά μέτρα που περιορίζουν την άσκηση δικαιωμάτων πρέπει να αναφέρουν ρητά:

α) τους σκοπούς της επεξεργασίας ή τις κατηγορίες επεξεργασίας,

β) τις κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα,

γ) το πεδίο εφαρμογής των περιορισμών που επιβλήθηκαν,

δ) τις εγγυήσεις για την πρόληψη καταχρήσεων ή παράνομης προσβάσεως ή διαβιβάσεως,

ε) την ειδική περιγραφή του υπευθύνου επεξεργασίας ή των κατηγοριών των υπευθύνων επεξεργασίας,

στ) τις περιόδους αποθηκείσεως και τις ισχύουσες εγγυήσεις, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση, το πεδίο εφαρμογής και τους σκοπούς της επεξεργασίας ή τις κατηγορίες επεξεργασίας,

ζ) τους κινδύνους για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των υποκειμένων των δεδομένων και

η) το δικαίωμα των υποκειμένων των δεδομένων να ενημερώνονται σχετικά με τον περιορισμό, εκτός εάν αυτό μπορεί να αποβεί επιζήμιο για τους σκοπούς του περιορισμού

Επιταγές περιορισμών

- α) να εφαρμόζονται μόνο στα αναφερόμενα στο άρθρο 23 δικαιώματα,
- β) να μην παραβιάζουν τον πυρήνα του δικαιώματος, αλλά να αφορούν σε αναγκαία και αναλογικά μέτρα που οφείλει να λαμβάνει μια δημοκρατική κοινωνία,
- γ) να εξυπηρετούν κάποιον από τους σκοπούς που αναφέρονται περιοριστικά στο άρθρο 23 παρ. 1 στοιχ. α' - ι' και
- δ) να καλύπτουν τις προϋποθέσεις του άρθρου 23 παρ. 2 αναφορικά με το ελάχιστο περιεχόμενό τους